

Veselības ministrijas Audita un kvalitātes nodaļa vadītājas Silvijas Zaharānes atziņas par ikgadējās Eiropas Komisijas konferenci „**Pārliecības sniegšanas pakalpojumi un konsultācijas – ko sagaida ieinteresētās puses**”.

Kā galvenais diskusiju objekts tika izvirzīts jautājums – kādai ir jābūt proporcijai starp pārliecības sniegšanas un konsultatīvajiem pakalpojumiem iekšējā audita darbībā.

Šobrīd ir paplašinājušās iekšējā audita darbības robežas, taču sniedzot dažādus pakalpojumus ir jā saglabā galvenie auditēšanas principi – neatkarība un objektivitāte, kā arī jāievēro līdzsvars starp pārliecības sniegšanas un konsultatīvajiem pakalpojumiem. Ierosināts pārskatīt iekšējā audita definīciju un pārliecības sniegšanu aizstāt ar padomu sniegšanu (advising).

Iekšējā audita pakalpojumu saņēmējs dod priekšroku iekšējam auditam, jo tas pazīst institūciju, izprot procesus un pārzina situāciju nozarē.

Galvenās konsultēšanas izvēles pazīmes – jautājuma steidzamība, unikalitāte, jauninājums, izmaiņas, reputācijas risks, u.c. Konsultāciju nepieciešamību nosaka vajadzība reālā laikā izvērtēt procesus, struktūru un resursus to nepārtrauktā mainībā. Pārliecības sniegšanas pakalpojums vairāk vērsts uz pagātņi un parasti atbild uz jautājumu kas ir noticis un kā, kamēr konsultācija ir aktuāla jautājuma izskatīšana un vērsta uz nākotni.

Eksperte starptautiskajos iekšējā audita standartos un metodoloģijā, pievērsās iekšējā audita neatkarības jautājumiem. Iekšējais auditors nekad nevar būt neatkarīgs no savas organizācijas, līdz ar to galvenais uzsvars iekšējā auditora darbā ir uz objektivitāti. Viņa izvirzīja jautājumu vai iekšējais auditors var vienlaicīgi konsultēt un sniegt pārliecības pakalpojumu. Pastāv risks, ka auditoram būs jāauditē tā joma, kurā viņš ir konsultējis vadību vai kādu organizācijas struktūrvienību. Līdz ar to iekšējam auditam jāveic piesardzības pasākumi pirms uzņemas konkrēta pakalpojuma izpildi un jāizvērtē iespējamie neatkarības apdraudējumi. Iekšējā auditora ziņojumā jānodala viedokļa sniegšana no rekomendācijām un vēlams piedāvāt vairākas alternatīvas, no kurām vadībai izvēlēties piemērotāko ieviešanai praksē. Iekšējā audita pakalpojumos ir ieinteresēta ne tikai organizācijas vadība, bet arī visi, kas iesaistīti iekšējās kontroles sistēmas veidošanā, klienti, piegādātāji, augstāk stāvošas institūcijas un sabiedrība kopumā.

Konferences noslēgumā Eiropas komisijas Iekšējā audita dienesta ģenerāldirektors Phillipe Taverne apkopoja galvenās atziņas par vairākiem iekšējā audita darbības aspektiem, lai nodrošinātu ieinteresēto pušu vajadzību apmierināšanu:

- Iekšējam auditam jāveicina organizācijas pārvaldības kritiska domāšana;
- Vadība izsaka savu problēmu un iekšējais audits, izvērtējot uzdevuma mērķi, pieņem lēmumu kādā formā sniegt pievienoto vērtību – kā pārliecības vai konsultatīvo pakalpojumu;
- Iekšējam auditam jāuzņemas izaicinājums izvērtēt struktūras, darbības un citu transformāciju projektus, lai ātri sniegtu vadībai viedokli;
- Benchmarkinga informācijas analīze un nodošana vadībai;
- Iekšējam auditoram jāpārzina organizācija un darbības joma un jāfokusējas uz jauniem pasākumiem;
- Ja organizācijā ir spēcīga t.s. „otrā aizsardzības līnija” (risku vadība, procesu vadība, finanšu kontroles, u.c. kontroles mehānismi), iekšējam auditam jāsniedz mazāk pārliecības pakalpojumi, bet vairāk jākonsultē un jādod padomi.